DATORIA EXTERNĂ A REPUBLICII MOLDOVA

Datoria externă brută a Republicii Moldova la 30 septembrie 2010 a constituit 4618.14 mil. USD, majorându-se cu 5.2 la sută pe parcursul trimestrului III (tabelul 1).

Tabelul 1. *Datoria externă brută a Republicii Moldova (mil. USD)*

	Sf. anului 2008	Sf. anului 2009	Sf. tr. I 2010	Sf. tr. II 2010	Sf. tr.III 2010
Sector guvernamental	**778.30**	**957.54**	**990.01**	**990.46**	**1094.14**
Pe termen lung	***778.30***	***957.54***	***990.01***	***990.46***	***1094.14***
Obligaţiuni şi alte titluri de angajamente	6.35				
Împrumuturi	771.95	773.67	811.14	816.82	911.42
Alocări de DST		183.87	178.87	173.64	182.72
Autorităţi monetare	**166.97**	**153.33**	**176.75**	**170.22**	**207.29**
Pe termen lung	***166.97***	***153.33***	***176.75***	***170.22***	***207.29***
Împrumuturi	166.97	153.33	176.75	170.22	207.29
Bănci	**558.12**	**453.63**	**399.30**	**410.25**	**386.77**
Pe termen scurt	***283.13***	***189.98***	***160.57***	***141.86***	***126.80***
Împrumuturi	56.78	10.60	10.60	13.37	10.60
Valută şi depozite	226.35	179.38	149.97	121.55	115.59
Alte angajamente aferente datoriei				6.94	0.61
Pe termen lung	***274.99***	***263.65***	***238.73***	***268.39***	***259.97***
Împrumuturi	274.99	263.65	238.73	268.39	259.97
Alte sectoare	**1840.69**	**1995.54**	**1993.38**	**2014.22**	**2097.34**
Pe termen scurt	***1071.02***	***1189.34***	***1192.15***	***1222.81***	***1282.86***
Împrumuturi	16.74	14.00	15.03	15.31	27.74
Credite comerciale	622.95	714.20	708.06	757.50	793.53
Alte angajamente aferente datoriei	431.33	461.14	469.06	450.00	461.59
Arierate	69.32	87.33	91.95	96.79	100.55
Altele	362.01	373.81	377.11	353.21	361.04
din care datoria pentru resurse energetice	360.39	372.19	375.49	351.59	359.42
Pe termen lung	***769.67***	***806.20***	***801.23***	***791.41***	***814.48***
Împrumuturi	769.67	806.20	801.23	791.41	814.48
Investiţii directe: creditare intragrup	**749.73**	**804.06**	**806.29**	**804.58**	**832.60**
Angajamente faţă de investitorii străini	749.73	804.06	806.29	804.58	832.60
Arierate	53.47	151.28	151.78	151.69	156.39
Împrumuturi de la investitorii străini	696.26	652.78	654.51	652.89	676.21
TOTAL	**4093.81**	**4364.10**	**4365.73**	**4389.73**	**4618.14**

Repartizarea datoriei externe pe sectoare instituţionale a fost următoarea: sectorul guvernamental – 23.7 la sută, autorităţile monetare (BNM) – 4.5 la sută, băncile licenţiate – 8.4 la sută, alte sectoare – 45.4 la sută. Angajamentele aferente creditării intragrup au reprezentat 18.0 la sută din totalul datoriei externe.

Diagrama 1. *Datoria externă – prezentare sectorială (mil. USD)*

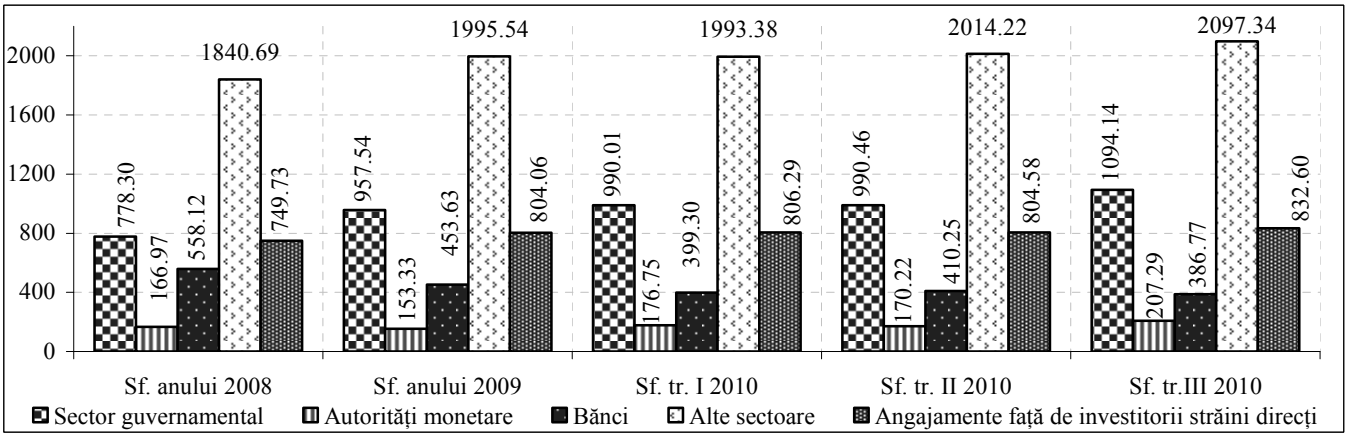

Datoria externă publică şi public garantată s-a majorat pe parcursul lunilor iulie-septembrie 2010 cu 12.1 la sută până 1331.62 mil. USD, iar cea privată negarantată – cu 2.6 la sută până la 3286.52 mil. USD (tabelul 2).

Tabelul 2. *Datoria externă publică, public garantată şi datoria privată negarantată (mil. USD)*

	Sf. anului 2008	Sf. anului 2009	Sf. tr. I 2010	Sf. tr. II 2010	Sf. tr. III 2010
Datoria publică şi public garantată	**957.50**	**1139.88**	**1196.37**	**1187.92**	**1331.62**
Pe termen scurt	***0.15***	***0.15***	***0.13***	***0.12***	***0.13***
Alte angajamente aferente datoriei	0.15	0.15	0.13	0.12	0.13
Arierate (principal şi dobândă)	0.15	0.15	0.13	0.12	0.13
din care datoria corporaţiilor publice	0.15	0.15	0.13	0.12	0.13
Pe termen lung	***957.35***	***1139.73***	***1196.24***	***1187.80***	***1331.49***
Obligaţiuni şi alte titluri de angajamente	6.35				
Împrumuturi	951.00	955.86	1017.37	1014.16	1148.77
din care datoria corporaţiilor publice	1.14	20.43	21.67	19.95	22.89
Alocări de DST de la FMI		183.87	178.87	173.64	182.72
Datoria privată negarantată	**3136.31**	**3224.22**	**3169.36**	**3201.81**	**3286.52**
Pe termen scurt	***1354.00***	***1379.17***	***1352.59***	***1364.55***	***1409.53***
Împrumuturi	73.52	24.60	25.63	28.68	38.34
Valută şi depozite	226.35	179.38	149.97	121.55	115.59
Credite comerciale	622.95	714.20	708.06	757.50	793.53
Alte angajamente aferente datoriei	431.18	460.99	468.93	456.82	462.07
Arierate (principal şi dobândă)	69.17	87.18	91.82	96.67	100.42
Altele	362.01	373.81	377.11	360.15	361.65
Pe termen lung	***1032.58***	***1040.99***	***1010.48***	***1032.68***	***1044.39***
Împrumuturi	1032.58	1040.99	1010.48	1032.68	1044.39
Investiţii directe: creditare intragrup	***749.73***	***804.06***	***806.29***	***804.58***	***832.60***
Angajamente faţă de investitorii străini	749.73	804.06	806.29	804.58	832.60
Arierate	53.47	151.28	151.78	151.69	156.39
Împrumuturi de la investitorii străini	696.26	652.78	654.51	652.89	676.21
TOTAL	**4093.81**	**4364.10**	**4365.73**	**4389.73**	**4618.14**

Diagrama 2. *Structura datoriei externe pe tipuri de angajamente*

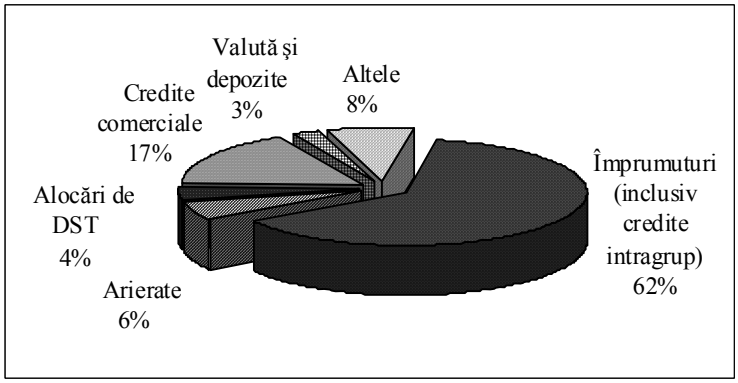

În structura datoriei externe pe tipuri de angajamente cele mai mari ponderi le au împrumuturile (inclusiv creditele intragrup) – 62 la sută şi creditele comerciale – 17 la sută (diagrama 2).

În totalul angajamentelor externe cele pe termen lung reprezintă 66 la sută, însumând 3052.09 mil. USD. Componenţa lor este prezentată în diagrama 3, iar a angajamentelor pe termen scurt – în diagrama 4.

Diagrama 3. *Structura datoriei externe pe termen lung, pe tipuri de angajamente*

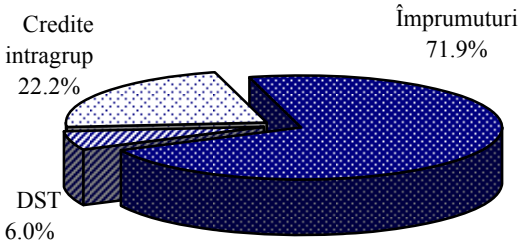

Diagrama 4. *Structura datoriei externe pe termen scurt, pe tipuri de angajamente*

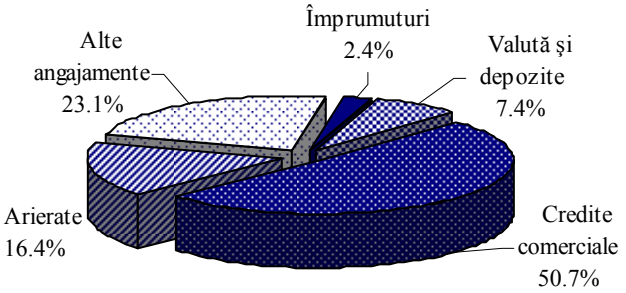

Împrumuturile şi alocările de DST au însumat 3347.37 mil. USD, din care 39.6 la sută sunt angajamentele sectorului public, iar 60.4 la sută revin împrumuturilor contractate de agenţii economici din sectorul privat (tabelul 3).

Tabelul 3. *Împrumuturi şi alocări de DST (mil. USD)*

	Sf. anului 2009	Sf. tr. I 2010	Sf. tr. II 2010	Sf. tr.III 2010
Autorităţi monetare	**153.33**	**176.75**	**170.22**	**207.29**
Împrumuturi (de la FMI)	153.33	176.75	170.22	207.29
Datoria de stat directă	**944.24**	**977.83**	**980.16**	**1082.99**
Împrumuturi	760.37	798.96	806.52	900.27
Alocări de DST de la FMI	183.87	178.87	173.64	182.72
Datoria garantată asumată de stat	**13.30**	**12.18**	**10.30**	**11.15**
Alte sectoare	13.30	12.18	10.30	11.15
Împrumuturi	13.30	12.18	10.30	11.15
Datoria corporaţiilor publice	**20.58**	**21.80**	**20.07**	**23.02**
Alte sectoare	20.58	21.80	20.07	23.02
Împrumuturi	20.43	21.67	19.95	22.89
Arierate la împrumuturi	0.15	0.13	0.12	0.13
Datoria privată garantată de stat	**8.43**	**7.81**	**7.17**	**7.17**
Alte sectoare	8.43	7.81	7.17	7.17
Împrumuturi	8.43	7.81	7.17	7.17
Datoria privată negarantată de stat	**1956.83**	**1934.22**	**1962.61**	**2015.75**
Bănci	274.25	249.33	281.76	270.57
Împrumuturi	274.25	249.33	281.76	270.57
Alte sectoare	1682.58	1684.89	1680.85	1745.18
Împrumuturi	1444.12	1441.30	1432.50	1488.38
Arierate la împrumuturi	238.46	243.59	248.35	256.80
TOTAL	**3096.71**	**3130.59**	**3150.53**	**3347.37**

Diagramele 5a, 5b prezintă angajamentele externe specificate pe valuta contractelor: la sectorul public 70 la sută revin celor în DST, iar în sectorul privat majoritatea angajamentelor la împrumuturi – 61 la sută – sunt în USD.

Diagrama 5. *Împrumuturi, specificarea pe valute, sfârşitul trimestrului III 2010*

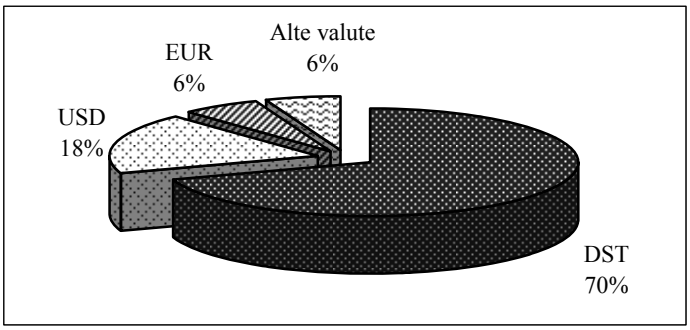

a. *Împrumuturile BNM şi ale Guvernului*

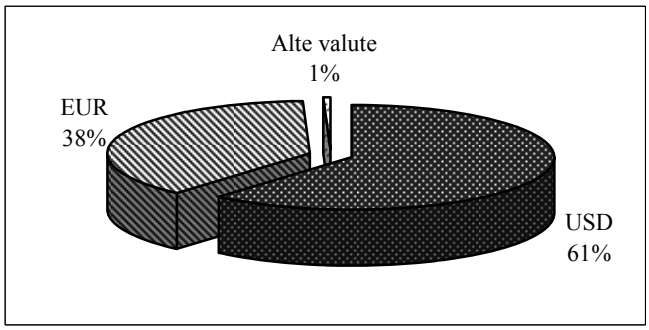

b. *Împrumuturile sectorului privat*

Tabelul 4. *Împrumuturi şi alocări de DST – detalii complementare (mil. USD)*

	Stoc la sf. tr. II, 2010	Trageri	Plăţi reale de principal	Acumulări de arierate la dobândă	Fluctuaţia ratei de schimb	Stoc la sf. tr. III, 2010
Autorităţi monetare	**170.22**	**30.26**	**-2.79**		**9.60**	**207.29**
Împrumuturi de la FMI	*170.22*	*30.26*	*-2.79*		*9.60*	*207.29*
Datoria guvernamentală directă	**980.16**	**72.29**	**-13.91**		**44.45**	**1082.99**
credite multilaterale	*722.88*	*72.29*	*-7.01*		*39.32*	*827.48*
credite bilaterale	*257.28*		*-6.90*		*5.13*	*255.51*
Datoria garantată asumată de stat	**10.30**		**-0.32**		**1.17**	**11.15**
de la alţi creditori	*10.30*		*-0.32*		*1.17*	*11.15*
Datoria corporaţiilor publice	**20.07**	**3.79**	**-1.78**		**0.94**	**23.02**
credite multilaterale	*7.92*				*0.92*	*8.84*
de la alţi creditori	*12.15*	*3.79*	*-1.78*		*0.02*	*14.18*
Datoria garantată de stat	**7.17**					**7.17**
credite multilaterale	*7.17*					*7.17*
Datoria negarantată de stat	**1962.61**	**96.87**	**-106.02**	**1.33**	**60.96**	**2015.75**
credite multilaterale	*196.43*	*8.44*	*-9.73*		*9.63*	*204.77*
de la alţi creditori	*1766.18*	*88.43*	*-96.29*	*1.33*	*51.33*	*1810.98*
TOTAL	**3150.53**	**203.21**	**-124.82**	**1.33**	**117.12**	**3347.37**

Pe parcursul trimestrului III 2010 Republica Moldova a beneficiat în continuare de sprijinul FMI, BNM valorificând 30.26 mil. USD, iar Guvernul – 60.71 mil. USD, situația pe ansamblu fiind prezentată în tabelul 4.

Distribuția angajamentelor externe pe principalii creditori este prezentată în tabelul 5. De remarcat că 37.5 la sută din ele au fost față de organismele internaționale.

Tabelul 5. *Împrumuturi şi alocări de DST, specificarea creditorilor (mil. USD)*

	Sf. anului 2009	Sf. tr. I 2010	Sf. tr. II 2010	Sf. tr.III 2010
Autorităţi monetare	**153.33**	**176.75**	**170.22**	**207.29**
FMI	153.33	176.75	170.22	207.29
Datoria de stat directă	**944.24**	**977.83**	**980.16**	**1082.99**
Organisme internaţionale	***688.40***	***730.79***	***722.88***	***827.48***
BIRD şi AID	441.16	429.75	424.38	448.81
BERD	1.50	1.01	1.01	0.53
FIDA	37.18	37.14	38.26	41.64
BDCE	12.91	12.15	11.35	12.67
BEI	11.78	11.09	15.23	16.93
FMI	183.87	239.65	232.65	306.90
Relaţii bilaterale	***255.84***	***247.04***	***257.28***	***255.51***
SUA	53.82	53.82	53.82	53.42
Japonia	23.50	23.43	22.98	24.37
Rusia	121.30	115.20	115.20	109.09
Polonia			15.00	15.00
altele	57.22	54.59	50.28	53.63
Datoria garantată asumată de stat	**13.30**	**12.18**	**10.30**	**11.15**
Alţi creditori	***13.30***	***12.18***	***10.30***	***11.15***
Datoria corporaţiilor publice	**20.58**	**21.80**	**20.07**	**23.02**
Organisme internaţionale	*9.31*	*8.76*	*7.92*	*8.84*
BERD	9.31	8.76	7.92	8.84
Alţi creditori	***11.27***	***13.04***	***12.15***	***14.18***
Datoria privată garantată de stat	**8.43**	**7.81**	**7.17**	**7.17**
Organisme internaţionale	*8.43*	*7.81*	*7.17*	*7.17*
BERD	8.43	7.81	7.17	7.17
Datoria privată negarantată de stat	**1956.83**	**1934.22**	**1962.61**	**2015.75**
Organisme internaţionale	141.86	166.27	196.43	204.77
Alţi creditori	1814.97	1767.95	1766.18	1810.98
TOTAL	**3096.71**	**3130.59**	**3150.53**	**3347.37**

Indicatorii ce vizează datoria externă a R. Moldova pe ansamblu sunt prezentaţi în tabelul 6.

Tabelul 6. *Indicatorii ce vizează datoria externă*

	UM	2008	2009	Tr. I 2010	Tr. II 2010	Tr. III 2010
Datoria externă la sfârşit de perioadă	mil. USD	4093.81	4364.10	4365.73	4389.73	4618.14
Export de bunuri şi servicii	mil. USD	2483.25	2000.45	463.62	484.08	582.55
Datoria externă sub formă de împrumuturi şi titluri de angajamente	mil. USD	2882.50	3096.71	3130.59	3150.53	3347.37
Serviciul datoriei externe publice sub formă de împrumuturi şi titluri de angajamente* (conform orarului)	mil. USD	91.50	89.32	24.53	13.02	23.53
Serviciul datoriei externe publice sub formă de împrumuturi şi titluri de angajamente* (plăţi efective)	mil. USD	91.40	89.32	24.53	13.02	23.53
Serviciul datoriei de stat externe** (plăţi efective)	mil. USD	54.89	69.66	20.01	9.12	18.60
Serviciul datoriei externe publice sub formă de împrumuturi şi titluri de angajamente* (conform orarului)/export de bunuri şi servicii	%	3.7	4.5	5.3	2.7	4.0
Serviciul datoriei externe publice sub formă de împrumuturi şi titluri de angajamente* (plăţi efective)/export de bunuri şi servicii	%	3.7	4.5	5.3	2.7	4.0

* *inclusiv serviciul împrumuturilor private garantate de stat*
** *inclusiv serviciul împrumuturilor private garantate şi asumate de stat*